

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Ljubljana

**STROKOVNE ZASNOVE
VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
za območje občine MEDVODE**

Pripravile:

Petra Jernejec Babič, univ. dipl. inž. kraj. arh., konservatorska svetovalka
Nataša Pirnat, univ. dipl. geog., višja konservatorica
Aleksandra Renčelj, univ. dipl. etnologinja in kult. antropolog., konservatorica

Vodja območne enote:

Boris Vičič
univ. dipl. arheolog
konservatorski svetovalac

Ljubljana, februar 2008

Vsebina

1	UVOD	3
2	PRAVNE OSNOVE	4
2.1	ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI	4
2.2	DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE:	4
3	SPLOŠNA IZHODIŠČA	6
4	SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI.....	7
4.1	REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	7
4.2	REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE.....	8
4.3	REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	9
4.4	REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE.....	9
4.5	REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	9
4.6	REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE	10
4.7	REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	10
4.8	REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE	10
4.9	VPLIVNO OBMOČJE	11
5	SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	12

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljalec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelata Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju ZVKDS, OE Ljubljana), kot pristojna strokovna javna služba

Za območje občine Medvode so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene:

- **Strokovne podlage s področja varstva kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih setavin dolgoročnega plana občine Medvode (Ljubljana, maj, 2003).**

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki veljajo na območju občine Medvode naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

- **Kulturnovarstvene smernice k izdelavi sprememb in dopolnitev prostorskih ureditvenih pogojev za območje občine Medvode (Ljubljana, marec, 2005)**
Opomba: tabela z enotami za celotno območje občine.
- **Smernice varstva kulturne dediščine za Strategijo prostorskega razvoja Občine Medvode (Ljubljana, april, 2006).**
- **Smernice varstva kulturne dediščine za Prostorski red Občine Medvode (Ljubljana, april, 2006).**

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi,...) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD)

Ker so bile za območje občine Medvode izdelane strokovne zasnove, datirane v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila občini posredovana s smernicami za različne prostorske akte, je ZVKDS, OE Ljubljana z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Medvode.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage:

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Občinski razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena; Ur. list RS (26.09.2005) št. 86, str. 8867-8869 (št. predpisa 3729):
- Smlednik - Župnišče Smlednik 41 (EŠD 5745),
- Hraše – Hiša Hraše 15 (EŠD 5741),
- Osolnik - Hiša Osolnik 3 (EŠD 5747)

- Dol pri Medvodah – Hiša Dol 5 (EŠD 104)
 - Goričane – Hiša Goričane 23 (EŠD 147)
 - Medvode – Hiša Cesta komandanta Staneta 16 v Medvodah (EŠD 5744)
 - Seničica – Hiša Seničica 29 (EŠD 5748)
 - Brezovica pri Medvodah – Gospodarsko poslopje pri Brezovica 1 (EŠD 16285)
 - Belo – Domačija Belo 1 (EŠD 9999).
- Odlok o razglasitvi rojstne hiše Jakoba Aljaža za kulturni spomenik lokalnega pomena; Ur. list RS (26.09.2005) št. 86, str. 8867
 - Zavrh pod Šmarno goro – Rojstna hiša Jakoba Aljaža (EŠD 9854)
- Odlok o razglasitvi zgodovinskih spomenikov na območju občine Ljubljana Šiška; Ur. list SRS (8.12.1983) št.38, str.2239-2244 (št.predpisa 1534);
- Odlok o razglasitvi arheoloških terenov v občini Ljubljana Šiška za kulturne in zgodovinske spomenike; Ur. list SRS (26.1.1990) št.3, str.257-262 (št.predpisa 204):
 - Gradišče nad Zavrhom,
 - Jeterbenk,
 - Rožnikovo gradišče na Govejku.
- Odlok o razglasitvi 32 objektov za kulturne in zgodovinske spomenike v občini Ljubljana Šiška; Ur. list SRS (26.1.1990) št.3, str.262-265 (št.predpisa 205):
 - cerkev sv. Katarine na Topolu,
 - cerkev sv. Jakoba v Brezovici,
 - cerkev sv. Urha v Smledniku,
 - cerkev sv. Križa v Spodnjih Pirničah,
 - cerkev sv. Jakoba v Hrašah,
 - cerkev sv. Valburge v Valburgi,
 - cerkev sv. Janeza Krstnika v Zbiljah,
 - cerkev sv. Mihaela v Mošah,
 - grad v Valburgi pri Smledniku,
 - vrt ob gradu v Valburgi,
 - Stari grad nad Smlednikom,
 - Kalvarija v Smledniku,
 - cerkev sv. Tomaža v Zgornjih Pirničah.
- Odlok o razglasitvi goričanskega graščinskega kompleksa, desetih okoliških cerkva in Karchegger-jevega mostu v občini Ljubljana Šiška za kulturne in zgodovinske spomenike; Ur. list RS (8.5.1991) št.19, str.823-826 (št.predpisa 844). Popravek - Ur. list RS (31.5.1991) št.22, str.1110 :
 - grad Goričane,
 - cerkev sv. Mohorja in Fortunata na Osolniku,
 - cerkev sv. Florijana v Tehovcu,
 - cerkev sv. Duha (sv. Trojice) na Golem vrhu,
 - cerkev sv. Marjete v Žlebeh,
 - cerkev sv. Petra na Ladji,
 - cerkev sv. Mihaela v Dolu,
 - cerkev sv. Janeza Krstnika v Preski,
 - cerkev sv. Jakoba na Petelincu,
 - cerkev sv. Štefana v Sori,
 - cerkev sv. Nikolaja na Jeprci.

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovu objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);
- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, georadarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanc) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovo z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovo drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);

- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanje in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco;
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe varstvo
9999	Belo pri sv. Katarini - Domačija Belo 1	2	1		stavbna dediščina
16290	Belo pri sv. Katarini - Hiša Belo 2	2	2		stavbna dediščina
2375	Brezovica pri Medvodah - Cerkev sv. Jakoba	3	1		stavbna dediščina
16284	Brezovica pri Medvodah - Domačija Brezovica pri Medvodah 1 in 2	2	2		stavbna dediščina
16292	Brezovica pri Medvodah - Domačija Brezovica pri Medvodah 4	2	2		stavbna dediščina
16291	Brezovica pri Medvodah - Domačija Brezovica pri Medvodah 5	2	2		stavbna dediščina
16285	Brezovica pri Medvodah - Gospodarsko poslopje pri hiši Brezovica 1	2	1		stavbna dediščina
16293	Brezovica pri Medvodah - Hiša Brezovica pri Medvodah 8	2	2		stavbna dediščina
16258	Brezovica pri Medvodah - Rudnik Knapovže	2	2		stavbna dediščina
2281	Dol pri Medvodah - Cerkev sv. Mihaela	3	1		stavbna dediščina
104	Dol pri Medvodah - Hiša Dol 5	2	1	valor	stavbna dediščina
23522	Golo Brdo - Arheološko najdišče Maticev spodmol	1	2		arheološka dediščina
2186	Golo Brdo - Cerkev sv. Trojice	3	1		stavbna dediščina
16294	Golo Brdo - Domačija Golo Brdo 6	2	2		stavbna dediščina
22863	Goričane - Arheološko najdišče Stari grad	1	2		arheološka dediščina
146	Goričane - Grad Goričane	2	1	valor	stavbna dediščina
16295	Goričane - Grajska kašča	2	2		stavbna dediščina
147	Goričane - Hiša Goričane 23	2	1		stavbna dediščina
7910	Goričane - Park gradu Goričane	6	2	valor	vrtnoarhitekturna dediščina
5674	Goričane - Spominska plošča nemškemu zbirnemu taborišču	5	1		memorialna dediščina
16243	Goričane - Spominska plošča trem aktivistom	2	2		stavbna dediščina
5673	Goričane - Spominska soba in plošča partijski konferenci	5	1		memorialna dediščina
2270	Hraše - Cerkev sv. Jakoba	3	1		stavbna dediščina
16296	Hraše - Domačija Hraše 38	2	2		stavbna dediščina
5741	Hraše - Hiša Hraše 45	2	1		stavbna dediščina
19580	Hraše - Spominsko znamenje Francu Gortnarju-Črtu	5	2		memorialna dediščina
2283	Jeprca - Cerkev sv. Nikolaja	3	1		stavbna dediščina
16297	Ladja - Betonski stolp	2	2		stavbna dediščina
2282	Ladja - Cerkev sv. Petra	3	1		stavbna dediščina
590959	Ladja - Dieselska lokomotiva	13	2		ostalo
17387	Ladja - Hidroelektrarna	2	2		stavbna dediščina
590948	Ladja - Kretnica	13	2		ostalo

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
17384	Ladja - Kuhalnik	2	2		stavbna dediščina
590653	Ladja - Mlinska kamna	13	2		ostalo
17386	Ladja - Papirnica	2	2		stavbna dediščina
22862	Ladja - Rimskodobno grobišče ob železniški progi	1	2		arheološka dediščina
16241	Ladja - Vodna zapornica	2	2		stavbna dediščina
22861	Medvode - Arheološko najdišče Svetje	1	2		arheološka dediščina
22866	Medvode - Arheološko območje Na dolini v Preski	1	2		arheološka dediščina
2184	Medvode - Cerkev sv. Janeza Krstnika v Preski	3	1		stavbna dediščina
16298	Medvode - Domačija Cesta Komandanta Staneta 26, 28, 30 in 32	2	2		stavbna dediščina
16245	Medvode - Doprni kip Eda Bregarja-Dona	5	2		memorialna dediščina
2188	Medvode - Hafnerjeva kapelica v Preski	3	2		stavbna dediščina
16300	Medvode - Hidroelektrarna	2	2		stavbna dediščina
5744	Medvode - Hiša Cesta komandanta Staneta 16	2	1		stavbna dediščina
16299	Medvode - Hiša Cesta Komandanta Staneta 9 in 11	2	2		stavbna dediščina
16307	Medvode - Hiša Preška 31	2	2		stavbna dediščina
16301	Medvode - Hiša Seškova 4	2	2		stavbna dediščina
16302	Medvode - Hiša Seškova 8	2	2		stavbna dediščina
580051	Medvode - Jarčeva vila	2	2		stavbna dediščina
16248	Medvode - Kapelica Matere božje v Preski	2	2		stavbna dediščina
16308	Medvode - Kašča pri hiši Kurirska 4	2	2		stavbna dediščina
16303	Medvode - Kužno znamenje	3	2		stavbna dediščina
16266	Medvode - Marijina kapelica	3	2		stavbna dediščina
16309	Medvode - Pokopališka kapela v Preski	3	2		stavbna dediščina
16304	Medvode - Skladišče železniške postaje	2	2		stavbna dediščina
5676	Medvode - Skupni grob padlih med NOB na pokopališču v Preski	5	1		memorialna dediščina
16305	Medvode - Spomenik kaplanove vodne turbine	2	2		stavbna dediščina
5677	Medvode - Spomenik padlim med prvo svetovno vojno v Preski	5	1		memorialna dediščina
5675	Medvode - Spomenik padlim talcem v Gramozni jami	5	1		memorialna dediščina
19097	Medvode - Vodni zbiralnik pri hiši Cesta na Svetje 13	2	2		stavbna dediščina
16246	Medvode - Vodnjak pri hiši Šeškova 4	2	2		stavbna dediščina
16244	Medvode - Vojaški bunker ob železniškem mostu	2	2		stavbna dediščina
16279	Medvode - Železniški most	2	2		stavbna dediščina
16310	Medvode - Župnišče v Preski	2	2		stavbna dediščina
2271	Moše - Cerkev sv. Mihaela	3	1		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
22940	Moše - Domačija Moše 5	2	2		stavbna dediščina
2284	Osolnik - Cerkev sv. Mohorja in Fortunata	3	1		stavbna dediščina
5747	Osolnik - Hiša Osolnik 3	2	1		stavbna dediščina
16306	Osolnik - Sušilnica za sadje na domačiji Osolnik 2	2	2		stavbna dediščina
2187	Petelinec - Cerkev sv. Jakoba	3	1		stavbna dediščina
16311	Rakovnik - Domačija Rakovnik 11	2	2		stavbna dediščina
22865	Rakovnik pri Medvodah - Arheološko najdišče Na Grobljah	1	2		arheološka dediščina
26360	Seničica - Arheološko najdišče Pod Klancem	1	2		arheološka dediščina
5748	Seničica - Domačija Seničica 29	2	1		stavbna dediščina
16312	Seničica - Most	2	2		stavbna dediščina
22065	Smlednik - Arheološko najdišče Stari grad	1	2		arheološka dediščina
2269	Smlednik - Cerkev sv. Urha	3	1		stavbna dediščina
666	Smlednik - Dvorec Valburga	2	1	valor	stavbna dediščina
16314	Smlednik - Grobna kapela rodbine Lazarini	4	2		stavbna dediščina
16313	Smlednik - Hiša Smlednik 52	2	2		stavbna dediščina
5912	Smlednik - Kalvarija v Smledniku	3	1		stavbna dediščina
16315	Smlednik - Kapelica sv. Urha	3	2		stavbna dediščina
7940	Smlednik - Park dvorca Valburga	6	1	valor	vrtnoarhitekturna dediščina
5691	Smlednik - Spomenik padlim med prvo svetovno vojno	5	1		memorialna dediščina
5692	Smlednik - Spomenik petim padlim talcem	5	1		memorialna dediščina
16249	Smlednik - Spominska plošča Albinu Grajzarju-Binetu	2	2		stavbna dediščina
5911	Smlednik - Stari grad	2	1		stavbna dediščina
16316	Smlednik - Vas	7	2		naselbinska dediščina
5745	Smlednik - Župnišče	2	1		stavbna dediščina
23524	Sora - Arheološko najdišče Hom	1	2		arheološka dediščina
2280	Sora - Cerkev sv. Štefana	3	1		stavbna dediščina
16318	Sora - Gasilski dom	2	2		stavbna dediščina
16319	Sora - Hiša Sora 49	2	2		stavbna dediščina
540067	Sora - Ruševine gradu	1	2		arheološka dediščina
8782	Sora - Spomenik padlim med prvo svetovno vojno	5	1		memorialna dediščina
16250	Spodnja Senica - Spomenik upornim kmetom	5	2		memorialna dediščina
23523	Spodnje Pirniče - Arheološko območje sv. Križ	1	2		arheološka dediščina
2272	Spodnje Pirniče - Cerkev sv. Križa	3	1		stavbna dediščina
16320	Spodnje Pirniče - Domačija Spodnje Pirniče 11	2	2		stavbna dediščina
16321	Spodnje Pirniče - Hiša Spodnje Pirniče 38	2	2		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
16322	Spodnje Piriče - Kužno znamenje ob poti na Šmarno Goro	3	2		stavbna dediščina
5686	Spodnje Piriče - Rojstna hiša narodnega heroja Franca Rozmana-Staneta	2	1		stavbna dediščina
5687	Spodnje Piriče - Spomenik narodnemu heroju Francu Rozmanu-Stanetu	5	1		memorialna dediščina
16251	Spodnje Piriče - Spominska plošča Tinetu Rožancu	5	2		memorialna dediščina
16252	Studenčice pri Medvodah - Spominsko obeležje kurirjem postaje TV G-25	5	2		memorialna dediščina
2285	Tehovec - Cerkev sv. Florijana	3	1		stavbna dediščina
16323	Tehovec - Kašča na domačiji Tehovec 1	2	2		stavbna dediščina
16253	Tehovec - Obeležje lovskim tovarišem	5	2		memorialna dediščina
2374	Topol pri Medvodah - Cerkev sv. Katarine	3	1		stavbna dediščina
16324	Topol pri Medvodah - Domačija Topol pri Medvodah 21	2	2		stavbna dediščina
16325	Topol pri Medvodah - Domačija Topol pri Medvodah 25	2	2		stavbna dediščina
16254	Topol pri Medvodah - Doprsni kip Janeza Kalana-Kosca	5	2		memorialna dediščina
16255	Topol pri Medvodah - Kapelica Srca Jezusovega	3	2		stavbna dediščina
16256	Topol pri Medvodah - Kapelica sv. Jožefa	3	2		stavbna dediščina
16326	Topol pri Medvodah - Kulturna krajina Katarina	11	2		kulturna krajina
16257	Topol pri Medvodah - Spomenik borcem in umrlim v taboriščih	5	2		memorialna dediščina
16329	Trnovec pri Medvodah - Domačija Trnovec 30	2	2		stavbna dediščina
16330	Trnovec pri Medvodah - Domačija Trnovec 31	2	2		stavbna dediščina
23526	Trnovec pri Medvodah - Domačija Trnovec 32	2	2		stavbna dediščina
16331	Trnovec pri Medvodah - Mlin	2	2		stavbna dediščina
5906	Trnovec pri Medvodah - Rožnikovo gradišče na Govejku	1	1		arheološka dediščina
16259	Trnovec pri Medvodah - Spominska plošča partizanski tiskarni	5	2		memorialna dediščina
16260	Trnovec pri Medvodah - Spominsko obeležje petnajstim borcem	5	2		memorialna dediščina
2274	Valburga - Cerkev sv. Valburge	3	1		stavbna dediščina
16332	Valburga - Hiša Valburga 10	2	2		stavbna dediščina
16261	Valburga - Kapelica	3	2		stavbna dediščina
16333	Valburga - Kapelica na polju	3	2		stavbna dediščina
16262	Vaše - Kapelica	3	2		stavbna dediščina
590645	Verje - Arheološko najdišče Verje	1	2		arheološka dediščina
22859	Vikrče - Rimskodobno grobišče	1	2		arheološka dediščina
16335	Vikrče - Viseči most	2	2		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
19335	Zapoge - Arheološko območje Na Gmajnah	1	2		arheološka dediščina
5903	Zavrh pod Šmarno goro - Arheološko območje Gradišče nad Zavrhom	1	1		arheološka dediščina
9854	Zavrh pod Šmarno goro - Rojstna hiša Jakoba Aljaža	5	1		memorialna dediščina
22864	Zbilje - Arheološko območje Groblje	1	2		arheološka dediščina
2275	Zbilje - Cerkev sv. Janeza Krstnika	3	1		stavnba dediščina
16336	Zbilje - Čebeljnak pri hiši Zbilje 26	2	2		stavnba dediščina
16337	Zbilje - Domačija Zbilje 41	2	2		stavnba dediščina
16338	Zbilje - Hiša Zbilje 24	2	2		stavnba dediščina
16263	Zbilje - Leseno razpelo	3	2		stavnba dediščina
16317	Zbilje - Vaško jedro	7	2		naselbinska dediščina
2273	Zgornje Pirniče - Cerkev sv. Tomaža	3	1		stavnba dediščina
5688	Zgornje Pirniče - Spomenik padlim med NOB	5	1		memorialna dediščina
16264	Zgornje Pirniče - Spominska plošča Otu Vrhuncu-Blažu Ostrovharju	2	2		stavnba dediščina
560095	Žlebe - Arheološko najdišče Turnice	1	2		arheološka dediščina
590648	Žlebe - Arheološko območje pri c. sv. Marjete	1	2		arheološka dediščina
2185	Žlebe - Cerkev sv. Marjete	3	1	valor	stavnba dediščina
16340	Žlebe - Domačija Žlebe 40	2	2		stavnba dediščina
16341	Žlebe - Domačija Žlebe 55	2	2		stavnba dediščina
16342	Žlebe - Kozolec nasproti hiše Žlebe 39a	2	2		stavnba dediščina
16343	Žlebe - Slopno znamenje pri Pristavi	3	2		stavnba dediščina

Legenda

EŠD		Evidenčna številka dediščine (EŠD) - za vpisane enote ali oznaka predloga za enote v postopku vpisa
Ime enote		Ime enote iz Registra kulturne dediščine (RKD)
Tip		Tip enote dediščine (po RKD)
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
Kat.		Kategorija varstvenega režima (po RKD)
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor.	enota je valorizirana za SDP (seznam)
Opombe_varstvo		Tip varstvenih usmeritev oz. režima <i>Določen na osnovi tipa dediščine v RKD + dodatni režimi, če je zaradi lastnosti enote to potrebno (režimi so opisani v poglavju 4).</i>
Opombe_status		Opomba glede statusa oz. stanja enote <i>Opombe glede vključitve v seznam oz. izključitve iz seznama.</i>
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.